

3/89

DE SLECHTVALK.

VOGELWACHT UDEN E.O.

VOGELWACHT UDEN E.O.

voorzitter	P. van der Voort Dorshout 2, Uden tel. 04132-63292
secretaris	J.W. Hermans Broekmorgen 28, Uden tel. 04132-69804
penningmeester	B. Gevers Hoornstraat 6, Uden tel. 04132-60613
bestuursleden	W. Janssen, J. van Bergen, E. Böcker
bank	Rabobank Uden rek.nr. 1549.30.989 gironummer bank 1096522

"DE SLECHTVALK"

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

redactie	M. Hoefnagels, J.W. Hermans, P. Noy, P. vd. Acker, J. Hermans, G. Hermans
tekeningen	W. Janssen, E. Böcker
typewerk	St. Gevers

NUMMER 3, 1989

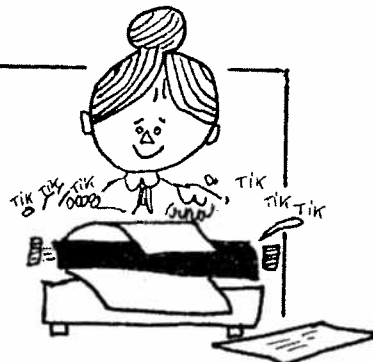
We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven.

INHOUD

	blz.
Mededelingen redactie	3
Mededelingen bestuur	4
De klapekster	5
Nationale vogeltrekdag	8
Verslag nestkastenwerkgroep	11
Waddenexcursie naar Vlieland	12
De "day after"	20
Verslag kerkuilenwerkgroep	22
In gesprek met Cora de Leeuw	24
De Doypolder	28
De buidelmees op Hemelrijk	30
Huivesting gierzwaluwen in Volkel	32

MEDEDELINGEN REDAKTIE

Dit is alweer het laatste blad van 1989. En misschien ook wel het laatste blad dat de "Slechtvalk" heet. Niet dat we een hekel hebben aan het dier of zijn naam, maar wel omdat we vinden dat de naam niet erg bij ons past! Want wie van ons heeft de laatste jaren in het Udense een slechtvalk gezien? Daarom én omdat de kaften weer bijna op zijn, roepen wij onze leden op een leuke naam voor ons blad te bedenken. Je hoeft je hersens niet voor niks te laten kraken: misschien ben jij degene wel die een leuke ver-rassing uit de winkel van Stephanie krijgt. Wie de jury zal zijn? De redactie zal proberen zonder al te veel verengepluk tot overeenstemming te komen. Misschien krij-gen we het wel klaar vóór de lente, zodat de nieuwe naam op tijd uit z'n eitje kan komen.

Genoeg gepraat over de toekomst, dit blad is ook weer meer dan de moeite waard. Gelukkig hebben we nu een paar goeie gastschrijvers zoals Joep Esser die een klappekster ont-waard heeft; Jos Marcelissen, die vertelt over de natio-nale vogelkijkdag en Jos Theunissen die meegeweest is naar de Ooypolder en daar enthousiast verslag over uitbrengt. Natuurlijk kunnen we ook de wederwaardigheden van onze klub op de Wadden lezen. Hoewel we ellenlange verhalen gewend zijn zullen we deze keer moeten zeggen: klein, maar fijn!!

En dan de steeds terugkerende rubrieken. Jan-Willem Her-mans doet ons uit de doeken wat er binnen het bestuur zoal rondgaat. Peter Noy heeft weer een van onze leden opge-zocht: Cora de Leeuw, op het Bezoekerscentrum vaak te vinden.

Twee taakgroepen hebben een verslag van hun werkzaamheden geleverd.

Ja, en dan die doorgeefpen! Hij loopt nog niet zo vlotjes, krijgt nogal eens valse lucht, geeft vlekken en spetters of.....staat helemaal droog! Rien de Mol heeft twee dagen geprobeerd hem op gang te krijgen. Wie Rien kent, weet dat het een kunstenaar is, die niet gauw zijn hand ergens voor omdraait, maar dit was hem te machtig. Misschien dat het een vrouw wel lukt, Rien. Daarom willen wij de pen doorgeven aan Margreet Konter! Zet hem op, Margreet, je zult best wel eens een vreemde vogel hebben gezien!

Tot slot wil de redactie jullie allemaal een fijne kerst toewensen met veel tijd om buiten te zijn én een goed en vogelrijk 1990.

de redactie.

MEDEDELINGEN BESTUUR

Nieuwe leden

Nog steeds krijgen we er gelukkig nieuwe leden bij. Deze keer zijn te verwelkomen Leo en Hanne Roovers, Dennenstraat 3 te Odiliapeel, tel. 04132-72823.

Gierzwaluwen

Op 25 november 1989 hebben wij een 5-tal gierzwaluwpannen geschonken aan het verzorgingstehuis te Volkel. Voor een verslag zie elders in dit nummer.

Huisvesting

De definitieve bouwkosten zijn nu beraamd op f 232.000,-- exclusief BTW. De BTW wordt ons kwijtgescholden. Op dit moment hebben we f 180.000,-- aan subsidie toegezegd gekregen. Aan de gemeente Uden is nu gevraagd de nog ontbrekende f 50.000,-- bij te leggen. Als u dit leest moet bekend zijn of hiertoe de gemeente bereid is. Bij een positieve beslissing (en daar gaan we toch vanuit) kunnen we eind januari starten met de bouw. Nogmaals vragen wij als het zover komt dat we een beroep mogen doen op jullie tijd. (schilderen etc.)

Jan-Willem Hermans.

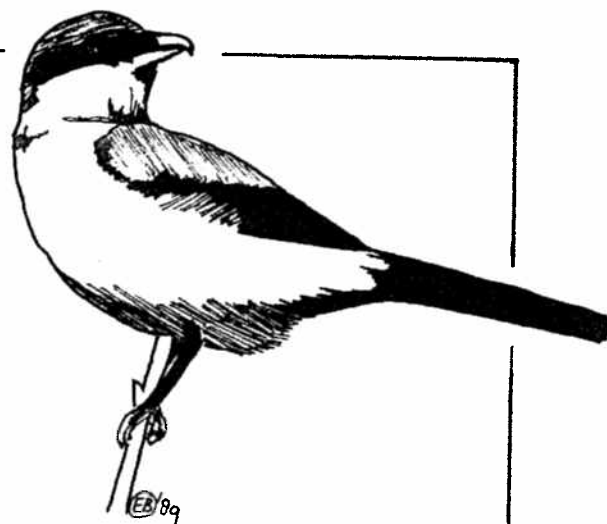

Dit vind ik nou een schitterende naam voor ons blad

.....

Bezorg je bedenksel vóór 1 februari bij een van de
redactieleden, en wij zorgen voor een mooie
BELONING!!!!!!

DE KLAPEKSTER

Ach, als vogelwachters onder elkaar gaat ie niet zoveel over de tong.... Als de dagen korter worden en de bladeren vallen, duikt zijn naam weer op. Tijdens de inventarisaties hebben we het er weleens over. Zo van: "Misschien als het straks vriest, komt ie wel weer", of: "Dit is toch het biotoop ervoor....."

Nog nooit had je van hem gehoord of gezien, totdat hij door een van onze leden begin november op de Kanonsberg werd gesignaleerd..... Laten we hem eens wat nader onder de loep nemen.....

De wetenschappelijke naam is: *Lanius Excubitor*.

Hij staat te boek als zeer schaarse broedvogel. In de provincies Drente, Gelderland, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg; alleen onze oostelijke provincies dus.

Als doortrekker en wintergast wordt hij in klein tot zeer klein aantal gesignaleerd.

De klappekster is de grootste Europese klauwier. Hij leeft van kleine vogels en zoogdieren, vooral muizen. Ook staan (in het zuiden) wel eens kikkers en hagedissen op het menu. Klauwieren zijn bekend om hun gewoonte prooien te bewaren door ze aan een doorn of prikkeldraad te spiesen. Noordelijke klappeksters zijn trekvogels die vaak jaren achtereen hetzelfde gebied bezoeken. Zijn ideale biotoop: struikgewas, bosranden en heidevelden.

Het nest is groot en slordig in struiken of bomen. Legsels bestaan uit vijf of zes eieren. De "noordelijke" klappekster (die in Finland, Zweden broedt en hier overwintert) komt wel tot 8 à 9 eieren. Na ± 20 dagen vliegen de jongen uit.

De herkenning:

Geslachten gelijke lengte 24 cm. (vergelijk sperwer 22 cm) Kenmerkend zijn het verenkleed in zwart, wit en grijs en de brede oogband met de witte oogstreep erboven. Door zijn overheersend witte onderdelen steekt de vogel duidelijk af, vooral omdat hij ook graag op een struik of boom in het topje op de uitkijk zit. Vliegmannen hebben de voorkeur.

Typisch voor de klappekster is ook het wippen met de staart zoals zijn neef de ekster doet. Het is een solitair levende vogel.

Verder nog:

In de herfst vinden de eerste baltshandelingen plaats gevolgd door paarvorming in de late winter. Vanaf half maart worden de broedplaatsen bezet en in de keuze ervan zijn de klapeksters bijzonder traditioneel.

Het 20 tot 100 ha. grote territorium wordt fel verdedigd, zelfs buizerds zijn beducht voor de furieuze uitvallen.

In april is de klapekster het best te lokaliseren. De balts is er in deze fase op gericht het verenkleed zo opvallend mogelijk tot zijn recht te laten komen, bijvoorbeeld door de staart te spreiden, met de vleugels te flapperen en de borst- en rugveren uit te zetten. Dit wordt dan nog onderstreept door een vlaamse gaai-achtige zang die beide sexen voortbrengen. De angstroep is een scherp dzek. Soms schroeft het mannetje boven de nestplaats omhoog en onderbreekt dit af en toe door als een torenvalk te bidden.

Tijdens de broedtijd is de klapekster zéér schuw en het is verbazingwekkend hoe een dergelijk opvallende vogel in open terrein zo moeilijk is te vinden.

De vlucht is laag en gewoonlijk golvendstijl in opwaartse boogvlucht naar de zitplaats glijdend.

Zo, nu weten we wat meer van de *Lanius Excubitor*.

Maar nu nog zien..... Met de fiets ging ik naar de Kanonsberg. Mijn stalen ros parkeerde ik aan de Schaykse Dreef. Het landschap dat ik voor me zag verraste mij wat. Een enorm perceel was opengekapt; boomstronken lagen her en der verspreidt. De grond was vrijwel overal omgewoeld en wat jonge aanplant stak wat iel af tegen de neergevelde bomen. Zou ie hier dan zitten? Ik deed m'n kraag omhoog, stalde mijn kijker scherp en begon de open vlakte diagonaal over te steken. In dit woeste en verlaten landschap toch nog, aan vogels géén gebrek. Twee graspiepers zaten op een omgevallen boom waarvan het wortelstelsel schril omhoog stak. Een gaai gleed krijsend weg. Verder meldde zich een cirkelende buizerd. Bij een bosje vliegdenen kreeg ik na wat goudhaantjes een welkomstlied van een groepje mezen: kuifmezen, 'n matkop, pimpel- en koolmezen, maar van de klapekster géén spoor.

Ik concentreerde me vooral op alleenstaande bomen of groepjes berken en vliegdenen.....maar niets.....met een gebogen hoofd van teleurstelling liep ik terug naar m'n fiets..... dan nog maar eens proberen tijdens het weekend of zo..... Meer uit een routine-gebaar dan uit overtuiging liet ik m'n verrekijker nogmaals over het open gehakte landschap glijden.... Maar wat zag ik daar op zo'n 50 meter? Even dacht ik aan een turkse tortel, wat scherper bijstellen en wat (haastige) passen naar voren gaven mij het zicht op de eerste klapekster die ik ooit had gezien. M'n hart bonste in mijn keel. Ja hoor, vooral toen ie z'n hoofd in de andere richting draaide was de witte oogstreep boven de zwarte oogband goed te zien. Nog zo'n 20 meter kon ik van struik tot struik dichterbij

kruipen. Z'n afhangende, wippende staart was nu ook duidelijk herkenbaar. Ik moet hem wel zo'n 5 à 10 minuten geobserveerd hebben, want m'n blikken gleden pas weg toen ik merkte dat mijn linkerknie vochtig werd van de drassige heidegrond. Eindelijk de Lanius Excubitor....
Daarna heb ik hem nog 2x in november gezien, waarvan de laatste keer in de Maashorst op de Schaykse heide. Hopen-
lijk dat hij deze winter blijft en volgend jaar weer terugkomt..... een fantastische vogel.....

Joep Esser.

SLOBEEND

De slobeend lonkte naar het vrouwtje
Maar kreeg de slobkous op de kop
Hij liep genadeloos een blauwtje
En kwam er nooit meer bovenop.

BEFLIJSTER

Ik ben befonkeld door kometen
Beflikflooid door upper-ten
Maar Jan en alleman mag weten
Dat ik nog nooit beflijsterd ben.

MATKOP

Hij was van minnevuur bezeten
Heel schuchter voor haar neergeknield
Waarbij hij zo enorm moest zweten
Dat zij hem voor een glanskop hield.

NATIONALE VOGELTREK DAG

"Zondag 8 oktober zal de annalen van Vogelbescherming ingaan als een gedenkwaardige dag. Zelden hebben de media zoveel aandacht aan de wilde vogels besteed, tot in Engeland en Frankrijk toe. Zelden zijn zoveel mensen op de been gekomen en naar buiten gegaan om wilde vogels te zien als in de namiddag van die dag, waarop het ANP-nieuws elk uur meldde hoeveel trekvogels ons land passeerden op weg naar het zuiden."

"De dag heeft zeker de doelen bereikt die vooraf gesteld waren.

- Het belang onderstrepen van Nederland als doortrekland en als overwinteringsland.
- Het verschijnsel vogeltrek onder de aandacht brengen bij een groot publiek.
- Laten zien dat er in Nederland op grote schaal op serieuze wijze aan vogelonderzoek wordt gedaan.
- De actie tegen de moord op trekvogels in Spanje, die op 8 oktober gestart is, heeft bovendien meer dan 15.000 briefkaarten opgeleverd.
- De dag heeft tenslotte waardevolle gegevens opgeleverd, waar het gaat om de interpretatie van radarbeelden."

Bovenstaande citaten zijn delen uit de brief die Vogelbescherming heeft gestuurd aan de veldwerkers die hebben meegedaan aan de vogeltrekdag. Misschien weet niet iedereen wat die dag inhield. Ik zal dit in het kort proberen uit te leggen.

Er was op de kaart van Nederland een lijn getrokken tussen IJmuiden, Amsterdam, Arnhem en Winterswijk. Op de vogeltrekdag stond er op elke kilometer van die denkbeeldige lijn door het land een waarnemerspost opgesteld. Elke post bestond uit minimaal 3 mensen. Per 3 à 4 posten was er een "walk-man", dat was iemand die tussen de posten pendelde, de gegevens opnam en die met een portofoon doorgaf aan een telefonist die de gegevens op zijn beurt weer doorgaf aan Zeist, waar de computer stond. Het was de bedoeling dat alle vogels die binnen een straal van 500 meter overvlogen werden geteld.

De Vogelwacht Uden was goed vertegenwoordigd; wij bezetten 3 telposten met bij elkaar een stuk of tien, twaalf mensen.

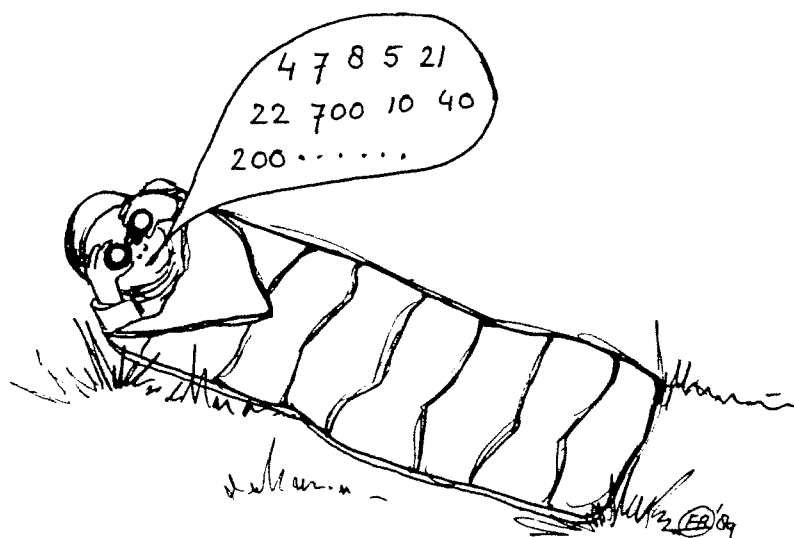
Onze lokatie bevond zich net ten oosten van Arnhem. Onze dag begon met bittere kou. Er stond een venijnige noordoosten wind en onze post had maar weinig beschutting. Het enige om ons te wapenen tegen de kou waren: veel koffie, broodjes, soep en een enkele slok Beerenburg.

Ter versterking van onze club was er een vogelaar uit de buurt van Doesburg aan onze post toegevoegd. Zijn naam ben ik vergeten. Het was een aardige man, en rustig. Dit in tegenstelling tot ons.

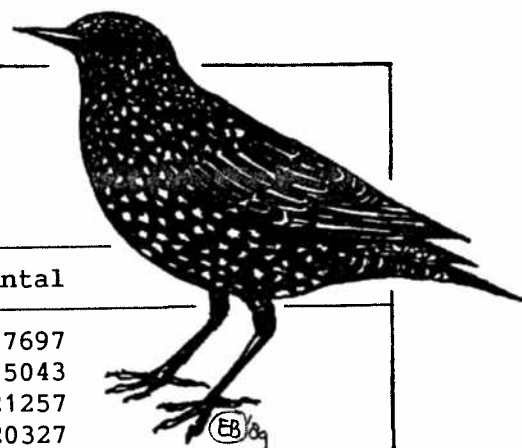
De belangrijkste waarneming die ochtend deed John. Hij zag Blauwbekjes in het veld staan. Zelf lag hij riant op een stretcher, met winterjas en dikke sokken in zijn slaapzak. Aan de hand van dit gegeven leerden we overigens de tweede functie van de "walk-man", behalve de waarnemingen gaf hij ook door dat er bij onze post iemand in een slaapzak lag. Een probleem met de tellingen deed zich voor met de vele Kieviten om ons heen. Er zaten er honderden die soms opvlogen, dan weer neerstreken en soms doervlogen. Alleen de laatsten mochten we tellen. Blijkbaar zaten we in het voedselterritorium van een paar torenvalken. Die hebben we de hele dag kunnen volgen, soms zaten ze in een boom, dan weer zagen we ze jagen en één keer hebben we kunnen zien dat er een muis aan het slopen was. Door de telescoop was het net Medisch Centrum West, alleen was mijn beschrijving minder opwindend, heb ik begrepen. Later op de dag begon de zon te schijnen en steeg de temperatuur. Er vlogen steeds minder vogels. De pieken lagen duidelijk in de ochtend en in de namiddag. Toen werd het voor ons hard werken. In het laatste uur hebben we meer dan 700 roeken geteld, meen ik. Daarna bliezen we de aftocht, na twaalf uur waarnemen. Ons groepje (John, Jan-Willem, Jan van Dommelen en ik) waren erg enthousiast over deze dag. Het was prachtig om gewoon te gaan zitten en maar wachten op wat zich voordeed. Hoewel we geen "bijzondere" waarnemingen deden, waren we erg positief. Ook van andere Udenaren hoorden we positieve geluiden. De meesten van ons vonden eigenlijk dat we in Uden ook eens zoiets moeten organiseren. We hebben genoeg gebieden die zich hier goed voor lenen en het zou misschien nog een verrassend beeld geven van de vogeltrek over onze regio.

Bijgaand zien jullie de lijst met waarnemingen en aantallen zoals de Vogelbescherming die heeft gepubliceerd.

Jos Marcelissen.

VOGELTREKDAG 8 OKTOBER 1989

soort	aantal
1. Spreeuw	277697
2. Kokmeeuw	45043
3. Kievit	21257
4. Koperwiek	20327
5. Houtduif	19839
6. Vink	19454
7. Kauw	17480
8. Aalscholver	15607
9. Overige soorten	8707
10. Graspieper	7040
11. Witte kwikstaart	6086
12. Niet gedetermineerd	5731
13. Kneu	5482
14. Zilvermeeuw	4149
15. Sijs	3932
16. Wilde eend	3626
17. Roek	3307
18. Ringmus	3250
19. Veldleeuwerik	2699
20. Holenduif	2580
21. Zanglijster	2529
22. Boerenzwaluw	2202
23. Groenling	2190
24. Grauwe Gans	2170
25. Grote lijster	2144
26. Buizerd	1607
27. Stormmeeuw	1517
28. Wulp	1335
29. Keep	1168
30. Watersnip	1149
31. Kramsvogel	1120
32. Koolmees	1091
33. Sperwer	975
34. Merel	881
35. Pimpelmees	855
36. Rietgors	740
37. Smient	690
38. Putter	586
39. Grote Mantelmeeuw	509
40. Goudplevier	488
41. Geelgors	235
42. Heggemus	204
43. Scholekster	203
44. Gele kwikstaart	186
45. Kleine mantelmeeuw	122
46. Grote gele kwikstaart	96
47. Boompieper	69

=====

Totaal: 520354

VERSLAG NESTKASTENWERKGROEP

Het afgelopen broedseizoen zijn in de periode van 22-4 t/m 1-7 de kasten gemiddeld 5½ maal gecontroleerd.

Het kastentotaal is inmiddels uitgebreid met 53 nieuwe kasten, wat het totaal aantal op 220 kasten brengt. Dit komt neer op 55 kasten per 2 controleurs.

Net als vorig seizoen zijn er ook dit seizoen weinig tweede broedsels geweest.

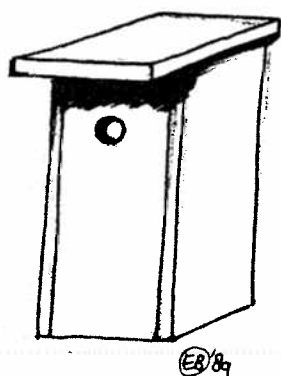
De jaren voor dit seizoen begonnen de meeste broedsels zo rond begin mei. Dit seizoen waren al veel kasten op 22-4 bezet en er waren er al bij met 9 eieren wat behoorlijk vroeg is. Waarschijnlijk wisten de vogels al dat het een lange, hete zomer ging worden!!

Dit jaar hebben we, wat soorten betreft, wel vooruitgang geboekt. Sedert lange tijd hebben er weer bonte vliegenvangers in onze kasten gebroed.

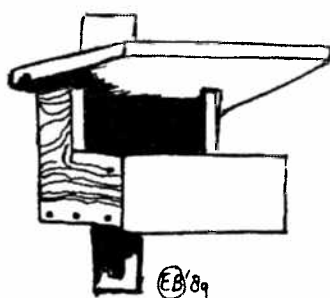
Hier een samenvatting van de broedresultaten over 1989 in tabelvorm:

soort	broedsels	eieren	jongen	lege kstn	vrstrd	weg
koolmees	89	699	501			
pimpelmees	36	323	270			
zwarte mees	10	67	64			
kuifmees	-	-	-			
bonte vlvngr	2	12	9			
gekr.rdstr	1	7	7			
totaal	138	1108	851	70	4	36

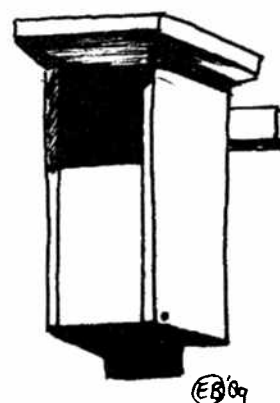
Harry Claassen.

EB/89

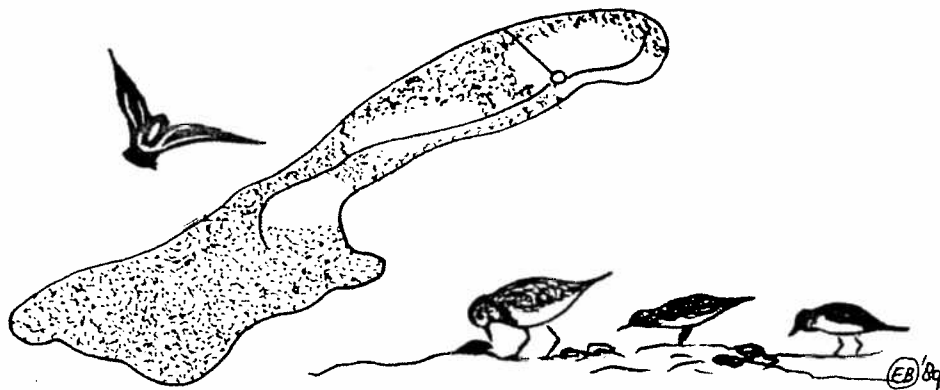

EB/89

EB/89

WADDENEXCURSIE NAAR VLIELAND

Van 14 oktober t/m 18 oktober verbleven maar liefst 32 leden van Vogelwacht Uden op het waddeneiland Vlieland. Dit waren Henk en Anita van den Acker, Jan van Bergen, Willie Bergmans, Edith Böcker, Frans de Bruin, Michel Cooijmans, Maria van Dommelen, Geertrude van de Elzen, Joep en Floor Esser, Bart en Stephanie Gevers, Jan-Willem en Gina Hermans, John Hermans, Wim Hoefs, Wim Janssen, Piet en Marie de Jong, Wim Kessels, Simon Koopmans, Jos Marcelissen, Johan en Bennie van Roosmalen, Jan Verhoeven, Pieter, Bep, Pasja en Chris van der Voort, Martin en Jet de Wit.

Voordat jullie het relaas van dag tot dag zullen lezen eerst iets over het eiland Vlieland.

Het duurt ongeveer 2 uur varen voordat men vanuit Harlingen Vlieland bereikt. Op het laatste moment moet de boot een gedeelte van de Noordzee op. Een manoeuvre die niet ongemerkt voorbij gaat!!!

Op Vlieland mogen geen auto's meegenomen worden. Dit is maar goed ook, die ene weg die er ligt zou gauw vol zijn. Het eiland is 12 kilometer lang, daarnaast ligt er naar Texel toe nog een zandplaat van ruim 5 kilometer lang, de Vliehors. Op z'n breedste punt is het 2 kilometer. We komen aan in het dorp Oost-Vlieland. Er is ook eens ooit een West-Vlieland geweest. Dit is echter door de golven opgenomen in 1740.

Fietst of loopt men het dorp uit richting Vliehors komt men eerst ter rechter zijde een aantal mooie weilandjes tegen, geheten Westerveld. Hier zijn vele graspiepers, vinken e.d. te bewonderen. Vanaf hier is ook het wad goed te zien met z'n vele steltlopers, eidereenden en rotganzen. Daarna gaat het verder via de duinen totdat men bij het Posthuis komt. Vroeger werd over land hier de post gebracht en verder verspreid. Nu is het een restaurant waar het goed toeven is. Bij het Posthuis ligt de Kroonspolder. Hier is van 1900 tot 1920 een dijk aangelegd door dhr. Kroon om een polder te creëren. Dit is echter niet zo'n succes geweest, omdat de grond behoorlijk nat bleef. Nu is het dan ook een geweldig natuurgebied, begroeid met veel riet waar de waterral en de baardmannetjes op afkomen.

Daarachter ligt dus de Vliehors, een kale zandplaat met hier en daar een tank, waarop "onze" jongens mogen schieten. Toch zonde dat dat in zo'n prachtige omgeving moet gebeuren.

Nu dan de "dagjournalisten" aan het woord.

Zaterdag 14 oktober

Hallo, thuisblijvers en andere geïnteresseerden,

Eindelijk is 't dan zover, zaterdag 14 oktober, vanochtend om 4.45 uur kwamen wij met schrik tot deze conclusie..... de wekker liep af.

Half zes verzamelen (althans volgens sommigen), anderen hadden weer 6 uur in gedachten. Hè, Volkel!

Nadat iedereen van groep 1 was geteld en er 30 kaarsjes uitgeblazen waren door Wim, vertrokken de eerste vakantiegangers volgeladen met goede moed en koffers.

Vol ongeduld werd gewacht op de laatkomers, zodat ook groep 2 compleet het Marktplaatsplein kon verlaten.

De reis naar Vlieland was begonnen. Buiten planning werd groep 1 geklopt door groep 2, zodat er tijdig geparkeerd en gelost werd bij de boot.

Nadat alle ballast gedumpt was en de fanatieke vogelaars gezeteld waren aan dek en de kleumen in het onderschip, klonk de scheepshoorn.

Door volle kracht en windkracht 7 haalden niet alle vogelaars droog de overkant (golven zo hoog als de boot).

Uitgerust van de vroege autotrip begaven we ons beladen en wel richting pension (wat 100 meter van de boot was! ahum! Met lange armen en lamme benen ploften we daar aangekomen op bed, waar we meteen weer afgetrommeld werden om onze op te tuigen.

Daarna kon ieder zijn eigen weg kiezen: richting wad, richting Noordzee of weer richting bed. Helaas afentoe geveld door regen of een hagelbuitje, werd er toch z'n best gefietst, gewandeld en gesnurkt tot etenstijd.

After dinner begaf iedereen zich richting sauna waar luidruchtig ontspannen werd. Bij tropische temperaturen werden verschillende activiteiten ondernomen zoals: kaarten, breien, rummikub en massage.

Later op de avond konden enkele het niet laten om nog een slokje te halen terwijl anderen het nestje opzochten, denkend aan morgen.

Gina Hermans.

Zondag 15 oktober

Zoals ik al vermoedde ontkom ik, als nieuwkomer, niet aan het schrijven van een wadden-dagverslag. Zie hier mijn bevindingen van de tweede dag.

De natte kleren, die ik tijdens de boottocht behaald had, zijn inmiddels weer opgedroogd. En na 'n uitgebreid ontbijt sluit ik me bij Jan-Willem, John en Michel aan om langs de wadkant te lopen. Het weer is goed (misschien wel te goed?!); het herfstachtige weer van zaterdag is in ieder geval totaal verdwenen.

Met gezwinde pas lopen we de Dorpsstraat uit, om daar direkt linksaf te slaan. Ik kan m'n hart al meteen weer ophalen: de zilte lucht, zon en graspiepers; vele steenlopers, die voortdurend stenen en schelpen keren bij het voedselzoeken, wilde eenden, rotganzen, met hun witte onderstaart, bergeenden en de eidereenden met hun bijzonder koppen. Het fantastische, helder klinkende geluid van de groenpootruiter reikt ver.

We keren het wad even de rug toe. Het is te druk met vogels die we niet willen verstoren. We passeren de groepscamping waar het 'rood' ziet van de lijsterachtige vogels; onmiskenbaar koperwieken met hun rode oksels. Even 'n stukje verharde weg, waar je hier, afgezien van de te hard rijdende militairen, ongestoord kunt wandelen; lekker zo'n stukje autovrij Nederland. Nabij de eendekooi hangt er een buizerd in de lucht en een andere buizerd met 'n witte staart met zwarte eindband steekt over en gaat rustig in 'n boom zitten, de ruige poten zien we niet. Toch rijst het vermoeden dat het 'n ruigpootbuizerd is.

De zin in warme chocolademelk met echte slagroom stijgt en eindelijk zien we het Posthuis opdoemen. Het is er erg druk met Udense e.o. vogelwachters, grote pannekoeken en zo en het gonst er over de vogels die gezien zijn. Met name over de baardmannetjes, die je bijna met je handen zou kunnen pakken. Ik zoek in m'n boekje op hoe ze eruit zien, prachtig. Helaas krijgen we ze niet te zien; wel veel wuivend riet en het heldere 'pingg-pingg', maar geen een in de kijker.

Wat teleurgesteld lopen we verder en ontmoeten Bart en Stephanie. De laatstgenoemde weet ons direkt naar de kijkers te doen grijpen door te wijzen op een bonte kraai. Er wordt hevig ontkend en Stephanie volhardt alleen maar in haar mening: "Als dat geen bonte kraai is dan eet ik het statief van John op." Jammer.....het statief wacht nu met smart op de eerste hap. Niet uit het veld geslagen vertelt ze dat Edith die ochtend 'n vogel met roomkleurige anaalstreek gezien heeft in de Kroons Folder. Dat belooft ons nog wat aan waarnemingen!

Er rest ons echter niet zo heel veel tijd meer, we hebben immers nog een fikse wandeling voor de boeg. We besluiten om nog 'n stukje polder te nemen om dan terug te gaan langs de zee en door de duinen. Ik kan nog genieten van de elegante kluut, de zilverplevieren en veldleeuweriken. 'n Stukje zee voor de eventuele drieteenstrandlopers en de jan-van-genten. Jammer genoeg zien we ze niet.

Door de duinen stappen we stevig verder. Zo langzamerhand begint de avond te vallen en krijgen we -ik weet niet hoe het mogelijk is- zin in 'n warme maaltijd. Het zal de buitenlucht wel zijn. Al pratend, kijkend en hopen op de velduil komen we in het dorp aan, eenmaal in het pension gooi ik m'n schoenen van de voeten en leg de ledematen nog even te rusten.

Na 'n verkwikkende, vegetarische pizza bij de Italiaan en weer terug bij de rest wordt er weer een beroep gedaan op de benen en kuiten. Goed, ik wil het ook zelf, maar toch: de vuurtoren is de bestemming. Gelukkig kunnen we ons daarna laven in het plaatselijk café.

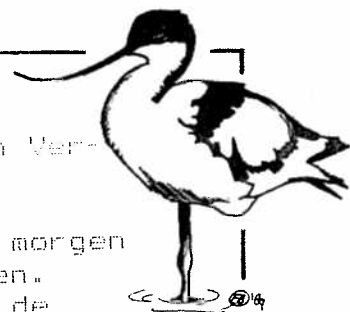
Veel gezien, weer veel plezier, lekker moe. Kortom, een heerlijke dag.

Geertrude van de Elzen.

Maandag, 16 oktober

Reisverslag van de groep: Joep en Floor Esser, Jan Verhoeven, Henk vd. Acker en Anita vd. Acker.

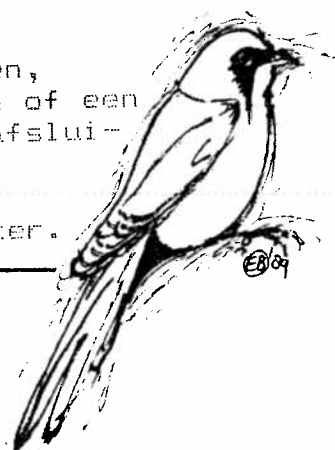

's Morgens om kwart over zes gaat de wekker. Deze morgen gaat de groep (zonder Floor) een boswandeling maken. Tijdens deze wandeling horen we de zwarte mees en de vlaamse gaai voor de eerste keer sinds we zaterdag jl. op het eiland zijn aangekomen. Nadat we door het bos zijn gewandeld gaan we richting de Noordzee- en wadkant naar de kop van het eiland, welke het dichtst bij Terschelling ligt. Onderweg naar de hoek krijgen we nog wat regen. En ook de lucht voorspelt niet veel goeds voor vandaag. Aan de Noordzeekant zien we de drieteenstrandloper, de grote stern en nog verschillende andere vogels. Intussen is het tijd geworden om te gaan ontbijten. Na het ontbijt gaan we de fietsroute van Vlieland volgen. Voordat we hieraan kunnen beginnen gebeurt het volgende: Als iedereen zijn fiets aan het pakken is stoot Joep Esser een fiets om, welke tegen Floor's heen valt. Ze helpt om de fiets weer recht te zetten. Nadat iedereen zijn fiets gevonden heeft en startklaar is om te gaan moeten we wachten op Joep Esser. Deze staat nl. rond te kijken alsof hij nog iemand zoekt. Dan maakt hij de volgende opmerking tegen Pieter van der Voort, die ook staat te wachten op een andere groep: "Pieter, heb jij toevallig die één van Esser gezien? Je weet wel, degene waar ik al 31 jaar mee bekend ben." Floor staat notabene nog geen 5 meter van hem vandaan. Door één van de omstanders wordt dan gezegd: "Zo Joep, je kunt je pluspunten wel weer inleveren." Na dit kleine incident gaan we op weg om er een gezellige dag van te maken. Onderweg wordt er een paar keer gestopt om naar vogels te kijken. Als we bijna bij het Posthuis zijn aangekomen gaan Joep, Jan en Henk nog even naar de Noordzee-kant om naar jant-van-genten te kijken. Floor en ik blijven achter en gaan wat liggen doezelen en zonnen in een duinpannetje. In het Posthuis nemen we wat te drinken en gaan daarna de Kroons Polder in. We lopen rond de tweede en derde plas van de Kroons Polder. Hier zien we o.a. de groen-pootruiter, kluut, baardmannetje, rosse grutto, stormmeeuw etc. Rond een uur of vijf gaan we richting pension. Om 19.00 uur is de avondmaaltijd. Het menu wat we krijgen is als volgt:

- voorgerecht: tomatensoep
- hoofdgerecht: sperziebonen, frisse salade en als vlees een stukje kip.
- nagerecht: yoghurt

's Avonds vermaakt de groep zich met lezen, kaarten, dammen etc. Sommigen gaan nog een borreltje pakken of een partijtje biljarten in één van de cafeetjes, ter afsluiting van de dag.

Anita van den Acker.

Dinsdag 17 oktober

Vandaag alweer de laatste volle dag van ons verblijf op het zonnige Vlieland. Het weer was stralend.

's Morgens eerst met Maria en Bart (de man van de centen) de nodige broden en beleg gekocht voor het ontbijt. Daarna gezamenlijk ontbeten en werden de nodige lunchpakketjes gemaakt.

Velen hadden al plannen voor die dag. Een groep trok de wadden op, anderen pakten de fiets en reden door de duinen richting "Posthuis". Een andere groep ging stapvoets het dorpje Oost-Vlieland bekijken met zijn mooie gewelfjes en straatjes.

Piet en ik gingen richting vuurtoren en hadden van dat punt af een schitterend uitzicht over het hele eiland. Van dit punt af hebben we geen vogels gezien, alleen beneden ons af en toe een groep kwetterende en fietsende vogelwachters.

Na wat rondgelopen te hebben zijn we tegenover de aanlegsteiger van de boot koffie gaan drinken. Ook Jet, Martin, Bennie en Johan waren daar van de partij. Lekker in de zon op het terras achter de Irish Coffee!! Heerlijk!!

Al spoedig kregen we ook trek in wat eten en aangezien Piet graag nog een "vissie" wilde eten op Vlieland, zijn we een visrestaurantje ingedoken.

Toen we er goed en wel zaten, kwamen er nogeen stel vogelwachters binnenzetten, waaronder Jos, Edith, Willie, Chris enz. met hetzelfde idee een lekker "vissie" te eten. Ook de wijn erbij smaakte heerlijk.

Daarna richting "Posthuis" gefietst en hebben daar langs het wad gezeten. We hebben daar heel wat soorten vogels gezien.

Om $\pm$ half zes vlug naar huis gefietst, ons weer wat opgeknapt en weer gezamenlijk gegeten.

's Avonds hebben we in onze "herberg" de avond al kaartend en kletsend gezellig doorgebracht. Jos en Edith hadden voor de nodige drankjes gezorgd. (bedankt nog hoor) Het borreltje smaakte me heerlijk.

Om $\pm$ 12 uur met een voldaan gevoel ons bed ingedoken, want helaas aan "ons paradijs op aarde" zou morgen een einde komen.

Nog een krabbeltje aan allemaal. Allemaal hartelijk bedankt voor de gezellige dagen met elkaar doorgebracht.

Bep van der Voort.

Woensdag, 18 oktober

Helaas, de laatste dag dat we op Vlieland zijn, is weer aangebroken. Aan alles komt een einde, voor mij en ik denk vele deelnemers, is het te snel gekomen.

Affijn, inpakken en wegwezen. Bart zag en hoorde voor het ontbijt nog een tjiftjaf, de 89ste vogelsoort geloof ik.

Na het ontbijt moesten alle 32 portretten vastgelegd worden op de gevoelige plaat. Het talud van de dijk is hier ideaal voor. We hadden hierna nog een uurtje voordat de fietsen (goeie!!) ingeleverd moesten worden.

Velen benutten dit uurtje om sterke drank in te slaan.

(cranberry-wijn en Vlielandse-kruidenbitter scoren hoog)

Wim, John en ik gingen nog even de kerk uit 1694 bekijken.

Vele oude spullen duiden op de zeevaart uit vervlogen tijden. Voor een steunpilaar van de kerk is bijvoorbeeld een oude scheepsmast gebruikt.

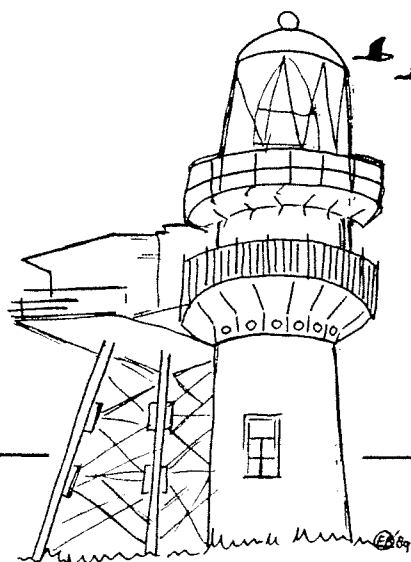
Nog even een totaalblik van het eiland opnemen. Hiervoor moet men wel al klimmend naar het hoogste punt van Vlieland waar men ook de vuurtoren geplaatst heeft. Gelukkig zagen we samen met Joep en Jan die we hier tegenkwamen nog een zwarte roodstaart. Toch altijd een leuk beestje om te zien. Het typisch krassende geluidje laat hij nu niet meer horen. Toch zal het beestje haast moeten maken om in zijn overwinteringsgebied Noord-Afrika te komen.

Nu snel naar beneden om de fietsen in te leveren. Hierna naar de boot toe. Om 11.30 uur gingen de meesten de boot op. Deze zou om 11.45 uur vertrekken, echter door een patiënt die mee moest, vertrok de boot om 12.15 uur. Na een zeekoet en enkele jan-van-genten namen we definitief afscheid van het eiland Vlieland.

Op dat moment wil iedereen toch snel naar huis. Piet had waarschijnlijk zo'n haast dat hij z'n auto nog tegen de trekhaak van Johan zette. Even Apeldoorn bellen!!

Om 17.00 uur waren de meesten moe maar voldaan thuis. Het zat er weer op. Tot volgend jaar, rond dezelfde tijd, wel een ander eiland.

Jan-Willem Hermans.

GROTE STERN

Ik trof twee Duitse biologen
In een Vlielandse taverne
Die met tranen in hun ogen
Zongen: Heimat, deine sterne...

Vogels Vlieland van 14-10-1989 tot en met 18-10-1989.

1. jan van gent	46. blauwe reiger
2. groenling	47. blauwe kiekendief
3. kleine jager	48. goudplevier
4. zwarte zee-eend	49. pimpelmees
5. kramsvogel	50. goudhaantje
6. sperwer	51. drieteenstrandloper
7. groenpootruiter	52. aalscholver
8. vlaamse gaai	53. bonte kraai
9. roodkeelduiker	54. witte kwikstaart
10. kleine mantelmeeuw	55. grote mantelmeeuw
11. spreeuw	56. grauwe gans
12. koperwiek	57. zwarte roodstaart
13. eidereend	58. buizerd
14. graspieper	59. ruigpootbuizerd
15. huismus	60. zeekoet
16. kokmeeuw	61. grote stern
17. zilvermeeuw	62. kleine rietgans
18. kauw	63. holenduif
19. zwarte kraai	64. geelgors
20. koolmees	65. zwarte specht
21. rotgans	66. grote lijster
22. wilde eend	67. baardmannetje
23. turkse tortel	68. waterral
24. scholekster	69. kluut
25. houtduif	70. rosse grutto
26. wulp	71. smient
27. tureluur	72. slobbeend
28. ekster	73. wintertaling
29. winterkoning	74. krakeend
30. keep	75. roodborsttapuit
31. vink	76. kievit
32. tapuit	77. roodborst
33. steenloper	78. klapekster
34. veldleeuwerik	79. sijs
35. bonte strandloper	80. zwarte mees
36. zilverplevier	81. fuut
37. kneu	82. kleine alk
38. bontbekplevier	83. roodhalsfuut
39. grutto	84. waterhoen
40. bergeend	85. meerkoet
41. heggemus	86. staartmees
42. merel	87. velduil
43. watersnip	88. paarse strandloper
44. rietgors	89. tjiftjaf
45. pijlstaart	90. zanglijster

DE "DAY AFTER"

's Woensdag teruggekomen van Vlieland had ik toch nog zeer veel energie over om mijn vrije donderdag weer te besteden aan het kijken naar vogels. Wat dat betreft raak ik hiermee moeilijk verzadigd.

's Middags dus naar de Maashorst en uiteraard koos ik in dat jaargetijde voor de Brobbelbies en omgeving.

Het was meteen al raak met de grote groepen veldleeuweriken die hier massaal verblijven en overtrekken. Naar mijn schatting verbleven op dat moment wel zo'n 500-1000 veldleeuweriken op de Brobbelbies.

Met zijn openheid is de Brobbelbies heel geschikt om de trekvogels goed te zien. Mede dankzij het mooie weer werd het zien van trekvogels nog eens versterkt.

In korte tijd zag ik verschillende groepjes kepen, vinken, sijsjes, graspiepers en kneuen langskomen, evenals koperwieken en een enkele kramsvogel.

In de buurt van de drie vennen aangekomen (Schaykse heide) zag ik op de grond ook nog mooi een paar geelgorzen en rietgorzen zitten. Op de Schaykse heide was dit keer wat minder te zien. Wel zag ik hier een enkele buizerd en sperwer overvliegen.

In de bossen hoorde je regelmatig het hoge piepen van de goudhaantjes die in deze periode van het jaar ook massaal door Nederland trekken. Ook kwam ik hier verschillende groepjes staartmezen tegen.

Van de Schaykse heide ben ik naar de "Kanonsberg" gelopen (Nistelrodese heide). Hier zag ik mooi in een spar enkele meters boven mijn hoofd een groepje kepen zich te goed doen aan het zaad wat ze uit de dennekegels halen.

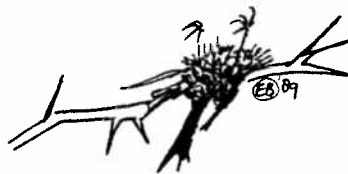
Enige tijd later zag ik het "klap"-stuk van de dag, een klappekster. Vantevoren had ik wel gehoopt om een klappekster te zien. Het is tenslotte trektijd en bekend is het bij mij dat we een jaar of vijf geleden elke herfst op de Schaykse heide een klappekster hadden zitten.

Als de hoop dan bewaarheid wordt, geeft dit elke vogelaar toch wel een bepaalde kick die moeilijk uit te leggen is aan leken, maar voor jullie zal het duidelijk zijn dat die dag voor mij niet meer kapot kon. De klappekster liet zich mooi, boven in het topje van een berk zittend, bekijken.

Van hieruit loert de klappekster op voorbij vliegende insecten en kleine vogels. Je zou van een klappekster niet verwachten dat hij kleine vogels eet, het is namelijk geen stootvogel, maar als je weet dat een klappekster tot de orde der klauwieren behoort is het niet verwonderlijk te horen dat hij inderdaad deze prooien bemachtigt.

De klappekster eet niet altijd zijn prooi meteen op maar hij bewaart ze ook regelmatig. Dit gebeurt door de prooi aan stekels/doornen van struiken te spiezen. Nog nagenietend van de klappekster kwam ik langzaamaan weer terecht op de Brobbelbies waar ik meteen een vrouwtje blauwe kiekendief zag, fel achterna gezeten door een vijftal zwarte kraaien. Het kenmerk van een vrouwtje blauwe kiek, de witte stuit, is gemakkelijk te zien en sluit verwarring met bijv. een buizerd meteen uit. Weer een tiental minuten later hoorde ik een hoge roep en hierbij zag ik 3 goudplevieren overvliegen, ook een soort die in onze omgeving nauwelijks voorkomt. Zo zie je maar dat niet alleen Vlieland het een en ander aan vogels te bieden heeft, maar ook "onze" eigen Maashorst. Wat dat betreft gaat deze donderdag de 19de oktober als één van de leukste vogeldagen mijn geheugen in. Misschien voor jullie ook een reden om volgend jaar, de donderdag na de Wadden vrij te nemen om de Maashorst te doorkruisen.

John Hermans.

VERSLAG KERKUILENWERKGROEP

In 1988 meenden we al het hoogtepunt met broedende kerkuilen te hebben gehaald. In dat jaar broedden er maar liefst 5 paren in de gemeente Uden en Boekel (+ een paar met alleen eieren.)

Wie schetst onze verbazing nu blijkt dat er in 1989 maar liefst 9 paren gebroed hebben. Dit is haast een verdubbeling t.o.v. vorig jaar. Nog mooier is die toename te zien als je het resultaat van 1987 erbij haalt. Toen broedden er 2 paren.

Dit jaar dus 9 paren, 6 paren in de gemeente Uden 3 paren in de gemeente Boekel. De onderverdeling van het aantal jongen is als volgt:

- 2 paren met 6 jongen
- 1 paar met 5 jongen
- 2 paren met 4 jongen
- 2 paren met 2 jongen
- 1 paar met tenminste 2 jongen
- 1 paar met tenminste 1 jong.

Voor het eerst dit jaar zijn bijna alle jonge kerkuilen geringd en nog enkele adulten (volwassen kerkuil). Hierdoor hopen we over een tijd toch het een en ander te kunnen vertellen over bijv. het wegtrekken van de jonge kerkuilen. We kunnen nu namelijk te weten komen of de uitbreiding van het kerkuilenarsenaal bij ons in de buurt komt door het benutten van de kasten door jonge kerkuilen of dat de uitbreiding komt van kerkuilen die van elders komen (Deze hebben geen ring of een ander ringnummer). Dit en wie weet nog andere dingen krijg je over de kerkuil te weten als je ze ringt. Daarom vinden wij het een goede zaak en hopen we er de komende jaren mee door te gaan.

Ook dit jaar hebben we weer verschillende kerkuilenkasten erbij geplaatst omdat naar onze mening het zo is dat ten eerste er voldoende broedgelegenheid is voor de kerkuil en ten tweede dat een kerkuil graag in kasten broedt. In de kasten heb je namelijk minder verstoring dan dat een kerkuil bijv. op een open plaats op de zolder zou broeden.

Uit de toename van het aantal broedparen kun je ook mooi concluderen dat het hangen van de kasten niet voor niets is geweest en hiermee gaan we dan ook net zolang door tot we bijna zeker weten dat het erbij hangen van kasten geen extra broedresultaat oplevert.

Op dit moment hangen er in de gemeente Uden en Boekel samen ongeveer 30 kasten, die dit jaar elk door de 3 verschillende groepen een drietal keren zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van kerkuilen.

Ook dit jaar zijn we weer op het kerkuilenoverleg Noord-Brabant geweest waar bleek dat niet alleen bij ons maar in heel Noord-Brabant de kerkuil fors in aantal is gestegen. Het aantal broedparen bedroeg maar liefst 104 paren, een toename van 46,5% t.o.v. 1988.

Een reden voor deze uitbreiding is ook, net als wij gedaan hebben, een toename van het aantal kasten in heel Noord-Brabant. Maar de belangrijkste reden van de toename is volgens het kerkuilenoverleg de afname van de invloed van persistente pesticiden zoals DDT, Dieldrin, Aldrin enz. Langzaam verdwijnen deze stoffen uit onze bodem zodat ze minder in de voedselketen terecht komen. Zo ook bij de kerkuil zodat die minder dan voorheen sterft aan dit gif. Ook de reactiesnelheid van de kerkuil wordt weer beter (door het mindere gif) waardoor de kerkuil minder verkeersslachtoffer wordt en meer jachtsucces heeft. Het mes snijdt dus van twee kanten in dit geval gunstig op de kerkuil in.

Tijdens de rondvraag hebben wij als Vogelwacht Uden nog een schaalmodel van de kerkuilenkast met zig-zag inlooppijp laten zien zoals wij die toepassen. Velen reageerden enthousiast om op deze manier (met zig-zag inlooppijp) het licht uit de kerkuilenkast te houden (daar houdt een kerkuil namelijk van). Bovendien kwam er nog van een vogelwerkgroep een ondersteunende verklaring die het ook op onze manier deed en er veel succes mee had. Wie weet hebben we op deze manier nog een waardevolle aanvulling gegeven om de kerkuil het zo aangenaam mogelijk te maken. Hopenlijk blijft het op deze manier voortgaan en kan ik volgend jaar net zo'n positief verhaal schrijven als dit jaar.

John Hermans
coördinator kerkuilen-groep.

SPERWERUIL EN KERKUIL

Uit mijn zelfgegraven werkkuil
Keek ik naar de partnerruil
Van een Lekkerkerkerkerkuil
En een Weespersperweruil.

IN GESPREK MET CORA DE LEEUW

In het dagelijks leven werk je bij het Bezoekerscentrum Slabroek. Wat is je functie daar?

Ik ben daar natuureducatief medewerkster. Dat betekent in de praktijk het, voornamelijk voor basisscholen, opzetten van educatieve programma's. Het ontwikkelen van nieuwe lessen en deze ook promoten bij de eerder genoemde scholen. Dit gebeurt o.a. door het schrijven van een uitgebreid programma, welk in mei van ieder jaar naar alle scholen in de regio van het recreatieschap verzonden wordt. De scholen hebben dan de mogelijkheid om zich voor een of meerdere activiteiten in te laten schrijven. Het animo voor het volgen van deze lessen is zo groot, dat we er wel iemand bij kunnen hebben.

Enkele onderwerpen, die in de lessen behandeld worden zijn: paddestoelen, bodemdieren, spoorzoeken en vogels horen en herkennen.

Mijn taak is om continuïteit en meer kwaliteit in het onderwijs te brengen.

Wat voor opleiding heb je gevolgd en is dit het werk wat je altijd al wilde doen?

Ik heb de lerarenopleiding gedaan. Dat is een HBO-opleiding met de vakken biologie en aardrijkskunde. Ik heb bewust die twee vakken gekozen omdat ik die het meest interessant vond. De veldwerkkant spreekt mij erg aan. Voor de universitaire studie biologie of aardrijkskunde heb ik niet gekozen omdat dat te theoretisch is. Het liefst zou ik biologisch of aardrijkskundig veldwerk met leerlingen van het voortgezet onderwijs willen verrichten. Daar kun je toch wat meer aan kwijt.

Ik heb destijds acht maanden als vrijwilligster gewerkt op een veldstudiecentrum waar veldwerk voor middelbare scholieren gegeven werd. Dat werk heb ik met veel plezier gedaan.

Wat zijn de doelstellingen van het Bezoekerscentrum?

Het belangrijkste is, denk ik, voorlichting en educatie geven aan individuele bezoekers en specifieke doelgroepen. Met specifieke doelgroepen bedoel ik onderwijs maar ook mensen die met een bus een dagtocht maken. Vanmorgen hebben we nog drie bussen uit Rotterdam hier gehad.

Onder welke instantie valt het Bezoekerscentrum?

Het bezoekerscentrum is nu eigendom van de dienst Recreatie voor het Maasland. Dat is een dienst die een onderdeel is van het Streekgewest Brabant Noordoost.

Dit streekgewest is een samenwerkingsverband van 27 gemeenten. 9 van die gemeenten vormde destijds het oude recreatieschap en betalen nu een bepaald bedrag per inwoner. Hiervan kunnen een aantal recreatieve activiteiten georganiseerd worden. Een hiervan is het beheren van het Bezoekerscentrum.

Wat voor soort mensen komen er bij jullie?

Ik denk dat je kunt zeggen dat ze uit alle lagen van de bevolking komen. Dit is gebleken uit een onderzoek, wat wij een tijd terug hebben gedaan.

Nogal wat mensen komen uit deze regio, maar evengoed kom je mensen uit de Randstad tegen.

In hoeverre ben je geïnteresseerd in milieutechnische zaken, zoals zure regen, bodemverontreiniging, aantasting ozonlaag?

Ik vind dat genoemde zaken veel met mijn vak te maken hebben. Je hebt naast natuureducatieve ook milieueducatieve medewerkers en deze twee kun je niet van elkaar scheiden. De natuur is onderdeel van het milieu. Het is bekrompen om je alleen op de natuur te richten. Als er dingen over het milieu geschreven worden pik ik ze er wel uit.

Ik maak niet alleen lessen over paddestoelen, bodemdieren en vogels maar ook over zure regen, afvalproblematiek e.d.

Wat vind je dat er moet gebeuren om de milieuproblemen terug te dringen?

Dit is moeilijk om zo kort even uit te leggen. Ik vind het heel belangrijk dat de mensen zich bewust zijn van het milieu. Ik voel mezelf heel erg betrokken bij wat er gebeurt. Ik zou het goed vinden als iedereen zich betrokken voelt bij het milieu. Ik probeer door mijn eigen manier van leven een bijdrage te leveren aan een gezond leefmilieu voor iedereen. Niet alleen voor mensen maar ook voor plant en dier.

Ik koop bijna al mijn levensmiddelen bij De Gimsel van biologische of biologisch-dynamische kwaliteit. Verder koop ik zoveel mogelijk dingen in statiegeldverpakking. Dus alles in glazen flessen en zo min mogelijk in plastic verpakkingen. In mijn tuin heb ik een klein komposthoopje voor groenteafval e.d.

Heb je een auto?

Nee, ik heb geen auto. Niet vanwege het geld want ik verdien genoeg om een auto te kunnen rijden. Ik kan zelfs niet rijden want ik heb geen rijbewijs. Ik heb het tot op heden nog steeds niet nodig gevonden om te leren autorijden want eigenlijk heb ik het niet echt nodig. Ik vind het heerlijk om in de trein te zitten en rustig een boek te kunnen lezen en gezellig wat te kletsen met mensen.

Welke politieke partij past in jouw straatje?

Nou, wat denk je? Groen Links. Ja, dat past er helemaal in. Daar ben ik al jaren lid van en dat mag ook iedereen best weten. Ik ben altijd lid geweest van de PPR. Dat ze nu samenwerken met de PSP en CPN vind ik een goede zaak. Groen Links is de beste milieupartij, ze hebben altijd al veel zorg aan het milieu besteed en ze willen daaruit ook de consequenties trekken. Een eerlijke verdeling van geld, macht en middelen dat vind ik ook heel erg belangrijk. Dat is zo'n beetje het maatschappijbeeld wat ik voor ogen heb.

In welke mate ben je actief binnen de Vogelwacht?

Ik zit in de kerkuilenwerkgroep samen met Jos en Willie. Wat we doen is af en toe vergaderen, kisten controleren en evt. nieuwe kisten ophangen, als ook het onderhouden van kontakten met de agrariërs.

Wat spreekt je het meeste aan binnen de Vogelwacht en wat het minste?

De Vogelwacht is een klub mensen die heel actief is en die op een leuke, actieve maar ook gezellige manier met de natuur bezig is en dan speciaal met vogels.

Waar ik me wel eens aan stoort is dat als er een aktiviteit bij het Bezoekerscentrum is, dat bijna iedereen met de auto komt en dat iedereen het ook nog presteert om in zijn eentje in die auto te zitten. Soms heb ik wel eens het vage vermoeden dat er een aantal leden van de Vogelwacht graag met vogels bezig zijn, dus met de natuur en dit dan strikt gescheiden houden van het milieu. Zij zijn wat dat betreft niet bewust bezig en dat is voor mij iets onbegrijpelijks. Ik denk dat een heleboel mensen er gewoon niet bij nadenken, dat het een gewoonte is geworden. Als je niet zorgt dat er een goed milieu voor de vogels is, is er op een gegeven moment geen vogel meer te ontdekken.

Jij bent geen Udense, waar kom je vandaan?

Hoe ben je in Uden verzeild geraakt?

Ik ben geboren in Heiloo, ik ben opgegroeid in de Achterhoek, ik heb in Groningen gewoond en gestudeerd in Amsterdam en de laatste vijf jaar, voordat ik naar hier kwam heb ik in Alkmaar gewoond. Sinds april '88 ben ik aan het Bezoekerscentrum verbonden.

Jouw vriend Frank woont in Groningen. Hoe hebben jullie elkaar leren kennen?

Door een gezamenlijke vriend. We kenden allebei iemand die ook in Groningen woonde en die heeft ons bij elkaar gebracht.

Is de afstand geen belemmering voor goed kontakt?

Nee hoor, ik vind dat wij een prima relatie hebben. Soms is het wel eens vervelend, want je kunt niet op elk willekeurig moment naar elkaar toe. En onze telefoonrekening mag er wezen. Zo'n f 200,-- per twee maanden is geen uitzondering.

Welke hobby's heb je zoal?

Ik speel samen met 3 andere fluitisten in een blokfluitkwartet. En daar repeteren we wekelijks voor. Binnenkort hebben we ook enkele uitvoeringen. Ik oefen nu al zo'n 20 jaar op de blokfluit. Ik ben geen wondertalent maar ik ben wel goed in muziek. Wij, mijn twee broertjes en ik, zijn zo'n beetje opgegroeid met muziek en natuur.

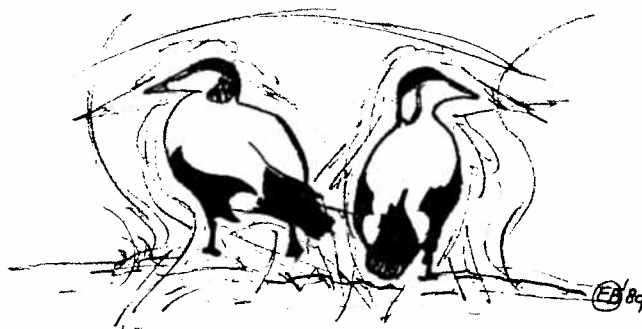
Verder houden Frank en ik van wandelvakanties, het liefste met de rugzak en de tent naar een gebied toe waar we ergens in de bergen een paar weken kunnen rondtrekken. Waar we in het wild kunnen kamperen.

Ik denk dan aan vakanties op de Wadden, in Ierland, Schotland, Noorwegen, de Pyreneeën en Nepal. De afgelopen twee zomers heb ik voor de stichting S.N.P. (Stichting Natuurstudie Projekten) natuurreizen door de Pyreneeën begeleid. Hier zitten dan dagwandelingen van 20 tot 30 km bij. Binnenkort maken we een voettrektocht door Costa Rica, dat ligt in Midden-Amerika. Een vriend van ons, die reisleader is van een reisbureau dat natuurreizen organiseert, heeft ons gevraagd om een voettrektocht voor te bereiden.

Wij zijn dan met een groepje van 5 man en de tocht zal niet van gevaar ontbloot zijn. In de tropische regenwouden komen vrij veel gifslangen voor. Met één beet ben je gewoon dood. We moeten in ieder geval anti-gif meenemen, zodat we dat direkt in kunnen spuiten. Als je 's morgens je bergschoenen aantrekt moet je eerst kijken of er geen schorpioen inzit. Het lijkt ons in ieder geval een hele uitdaging zo'n reis.

Als je dan weer terug bent van zo'n uitstapje dan zie je dat alles zo betrekkelijk is in ons kikkerlandje. Het lijkt alsof er niets veranderd is in de tijd dat je bent weggeweest. Alles gaat gewoon door, ook zonder jou.

Peter Noy.

DE OOYPOLDER

Daar er in het juli/augustus nummer van Vogels, al een interessant artikel stond over deze streek, was ik zeer benieuwd wat we er aan zouden treffen, deze gure, koude zondagmorgen met bewolkte hemel. Voor mij was dit een onbekende streek en waarschijnlijk ook onbekende vogelsoorten die we er zouden zien.

We togen, goed gemutst uitoraard, met welgeteld 16 personen op pad. Bijna met 15, maar we hoorden met piepende banden een auto aan komen scheuren over Udens verlaten en stille wegen. Een bronskleurige Escort, naar later zou blijken. En jawel hoor, inderdaad nog een Vogelwacht-lid, die we onder escorte begeleiden naar de Eikenwal, alwaar de auto op de oprit werd gestald en de chauffeur bij ons in de auto plaatsnam.

Daar vervolgden we de trip om ± 8.15 uur naar de Waal ten oosten van Nimwegen. Onderweg ter hoogte van Wychen signaleerden we een buizerd op een lage tak van een merk boom waar ik niet op heb gelet. Alsof de buizerd wist dat er een delegatie van de Vogelwacht langs zou komen, staarde hij ons na, met een blik van "ik groet u zoete lief".

Voordat we in Nijmegen waren werd ik door de desbetreffende chauffeur die bij ons in de auto was komen zitten "gevraagd" of ik geen zin had een verslagje over deze

excursie te schrijven, waar ik eigenlijk weinig trek in had. Daar ik als "groen lid" (op natuurgebied althans) zulke dingen nog liever overlaat aan lieden met meer ervaring van deze materie. Maar ja, zo kun je natuurlijk niet altijd blijven redeneren. Dus vandaar deze onder "dwang" uitgevoerde en verrichte "vrijwillige" bijdrage.

Nadat we Nijmegen achter ons hadden liggen en we den diek op waren gedraaid, richting de Ooy, stopten we bij een grote plas alwaar we de eerste aalscholvers over zagen vliegen. Ook de blauwe reigers waren volop aanwezig, zowel overvliegend als in het water. Dit alles sloegen wij gade met op de achtergrond het geluid van de boomkruiper. Verder waren er nog meerkoeten. Na ± 15 minuten vervolgden we de tocht per auto waar we twee torenvalken zagen in de "bidstand" vlak bij elkaar. Na een paar honderd meter werd er weer gestopt. Een telescoop werd geïnstalleerd voor een plas, grotendeels bedekt met ijs.

En gericht op een naar later zou blijken groepje winter-talingen, die als verstijfd op het ijs stonden. De ijzige wind waaide gemeen in ons gezicht en maakte een goed zicht niet altijd even gemakkelijk.

We gingen verder, na onderweg nog verschillende waarnemingen gedaan te hebben, o.a. met telescoop van buizerd, grote lijster, koperwiek, slobbeend, smient, tafeleend, fuut, aalscholver, kuifeend en nog enkele andere soorten. Het was inmiddels over tien en geweest en we geraakten stillekes aan tot het geschäft, Oortjeshekken. Nadat we al verschillende keren de kreet "zin in een bekske koffie" gehoord hadden. Binnen gekomen namen we plaats aan een lange tafel en genoten we van koffie, choco en appelkoek met of zonder slagroom.

Onze zeer waarschijnlijk onder-voede IJsland-expeditie-ganger hield het bij een bord soep (ik dacht erwten) Het was een aangenaam verpozen in dit etablissement, niet alleen daar wij weer enigszins op temperatuur geraakten alsmede ook om Rien de Mol zijn gekke bekken. Zijn klak, hij stal de show daar in de Ooy. De ganzen, zij mikten vergeefs op deze geel-groene prooi. Zijn moppen waren er ook weer en vonden volop gehoor. Voor mij is één ding zeker, het is een V.V.V.erke, Vies Ven-horsts Ventje, maar allée Rien, ga zo door.

Nadat we warm en voldaan onze jas weer aantrokken en betaald hadden, verlieten we het oude pand. Een oud P.T.T. medewerker en een hooggeacht Raboman hadden intussen de elektra installatie met een afkourende blik bekeken en stonden al bij de uitgang, waarna wij hen volgden en de voertuigen de neus weer op Duitsland richtten. We deden nog een waarneming van een groep wulpen (13 stuks), die we vanuit de auto amper zagen, in het weiland, waar we in eerste instantie de kijker richtten op een blauwe reiger, en toen pas de kijk kregen op de wulpen. Verder zagen we, nadat het "konvooi" steeds verder uit elkaar viel, de grote mantelmeeuw, wilde zwanen, bergeenden. En steeds meer ganzen, zowel vliegend als fouragerend in weilanden en achter de dijk en op de uiterwaarden van inmiddels Rijn geheten rivier. Zowel de grauwe als de Kolgans waren in grote getale aanwezig, een indrukwekkend gezicht al deze beesten.

Nadat we de voorste wagen ingehaald hadden om mede te delen dat wij naar huis terugkeerden, kregen we te horen dat de "profs" onder ons nog een zaagbek, een nonnetje en waarschijnlijk fraters hadden gezien. Inmiddels kwam auto 3 bij ons aansluiten met daarin Jos Marcelissen die nog de nijlgans, de canadese gans en de laten we maar zeggen soepgans had gesignaleerd. Want volgens John Hermans was dat waarschijnlijk allemaal door elkaar gefokt en onzuiver soepgerei. Peter Noy deed er nog een schepje bovenop en zei dat Jos waarschijnlijk bevangen was door de koude. Nou daar kon Jos ook weer mee naar huis. Maar die Poolganger heet voor mij voortaan "Soepbroertje".

Wij taaiden na afscheid genomen te hebben af. De rest ging nog richting Grote Rijk. Na onderweg de passagiers van auto 4 begroet te hebben was het inmiddels 12.15 uur en alweer zondagmiddag met voor mij de rest van de middag familiebezoek in Noord-Limburg. Dus rap op huis aan.

Na een leerzame en prachtige morgen kon ik de familie 's middags mededelen wat ik zoal gezien had, o.a. de Rode Koolgans, Tafelkleedeend, Kluifeend en de Waalscholver. In totaal ± 35 soorten, inclusief "soepgans".

In deze tijd van Koek en Gort

Doe ik de groeten, en bedank onze reisleader Bart

En Peter ga voortaan vroeger naar bed als je op excursie wilt gaan,

Den hoeven wij niet met z'n allen eerst over de "Eiken-laan".

Jos Theunissen.

DE BUIDELMEES OP HEMELRIJK

Na toch al een leuk vogelweekend achter de rug te hebben gehad, (zaterdag 11 nov. 1 ijsvogel op de Tongelaar en in de Maashorst 1 houtsnip, op zondag 1 blauwe kiekendief op de Tongelaar), besloot ik om op zondagmiddag 12 november om een uur of drie nog even het Hemelrijk te bezoeken. Op de plas zaten zoals wel was te verwachten weer verschillende eendensoorten zoals wilde eend, tafeleend, wintertaling (8 stuks) en brilduikers. Van de brilduikers zaten er een drietal fraai gekleurde mannetjes en een tweetal vrouwtjes.

Ik heb het al meer gezegd, maar jullie moeten beslist deze winter een aantal keren komen kijken om de brilduikers te zien. Meestal zitten er gedurende de gehele winter wel enkele exemplaren op het Hemelrijk. Probeer iemand mee te nemen die een telescoop heeft dan kun je de schitterend getekende brilduiker het beste zien.

Nadat ik een tijdje over de plas had gekeken, besloot ik om huiswaarts te keren, maar zover kwam het niet, doordat een klein vogeltje mijn aandacht trok wat zich ophield bij de rietkraag achter de oeverzwaluwenwand. (Het is de rietkraag langs de waterplas in de buurt van het achterste vennetje.) Echt goed kreeg ik de vogel niet te zien, omdat het elke keer heen en weer van rietpluim naar rietpluim vloog. Wel kon ik zien dat de vogel een dikke snavel had, een lichtgekleurde borst en bruingekleurde vleugels aan de bovenkant die naar het uiteinde toe overgingen in een zwart strepenpatroon.

Toch kon ik de soort niet determineren, maar ik dacht al wel dat ik geen alledaagse vogel was tegengekomen.

Thuis aangekomen was het meteen de verschillende vogelgidsen raadplegen en in de Tirions vogelgids herkende ik de soort als een juveniel (jong) buidelmees. Omdat een juveniel buidelmees niet het kenmerkende zwarte masker van een volwassen buidelmees heeft, herkende ik de soort niet. Meteen nadat ik de buidelmees herkende, heb ik Wim Janssen opgebeld en samen zijn we toen gaan kijken bij de bewuste rietkraag.

Deze keer liet de vogel zich wel mooi en langdurig op een drietal meters benaderen. Prachtig was het om telkens te zien dat de buidelmees naar een rietpluim vloog, deze haast tot op de grond doorboog door het gewicht van de vogel en ondertussen ongestoord zaden uit de rietpluim opat. Ook konden we telkens zien hoe de vogel met zijn gitzwarte poten heel behendig de rietstengels vastpakte. Na ongeveer een half uur te hebben gekeken, begon het langzaam te donker te worden om de buidelmees nog goed te zien.

Een zeldzame waarneming te meer als je bedenkt dat in de atlas van de Nederlandse vogels gedurende de onderzoeksjaren 1978 t/m 1983 de soort maar 2 maal in november is gezien. Wel is het bekend dat in de jaren daarna de buidelmees in aantal is toegenomen en dat het nu een vaste broedvogel is met $\pm$ 10 tot 20 broedparen per jaar, maar met dit aantal blijft het dus toch een zeldzame verschijning. Oorspronkelijk broedde de buidelmees in Zuid- en Midden-Europa in moerassige terreinen met enige opslag. Zijn nest hangt als een buidel aan een wilg of tussen het riet en hieraan heeft de vogel dan ook zijn naam te danken.

John Hermans.

HUISVESTING GIERZWALUWEN IN VOLKEL

Zoals velen in het Brabants Dagblad gelezen zullen hebben, heeft een delegatie van het bestuur zaterdag 25-11-1989 een vijftal gierzwaluwdakpannen geschonken aan het bestuur van het verzorgingstehuis te Volkel. De aannemer van het verzorgingstehuis, bouwbedrijf Muller B.V. deed er hier nog vijf bij. De terugkomende gierzwaluwen kunnen dus 10 gespreide nestjes verwachten.

Bij de kwis "Ja Natuurlijk" hebben wij f 1.500,-- gewonnen. Het bestuur wil dit bedrag besteden aan daadwerkelijke vogelbescherming, vandaar dit gebaar. Tevens hopen we dat door het in de publiciteit te brengen dat "goed voorbeeld doet goed volgen". Deze fascinerende vogel is het zeker de moeite waard.

Half april arriveren de eerste gierzwaluwen in Nederland. Ze hebben dan een reis achter de rug van een kleine tienduizend kilometer.

Deze vogels zijn ware luchtacrobaten, ze eten, slapen en paren in de lucht. Heel hun vorm is aangepast aan het vliegen, kijk maar eens naar de lange, smalle vleugels. Poten zijn in de lucht niet nodig, vandaar dat ze alleen klauwtjes hebben. Alleen tijdens het broeden maken ze contact met moeder aarde.

De 2 jongen worden gevoerd met "insektenproppen". De gierzwaluw kan dankzij een speciale constructie de bek zeer ver openen. Tijdens het vliegen worden zo de insecten gevangen en samengeperst tot een prop, die aan de jongen gevoerd wordt. Het is dus echt een mooi-weer-jager, immers als het regent zijn er minder insecten in de lucht. We weten dat het in Nederland toch wel eens voorkomt dat het gedurende enkele weken in de zomer niet zo'n geweldig weer is. Op dat moment wijken de gierzwaluwen uit naar andere, betere streken (wat betreft het weer!!) Dit kan gemakkelijk reiken tot bijv. Zuid-Frankrijk!! Ondertussen daalt de lichaamstemperatuur van de jongen van 38°C tot 21°C, zodoende kunnen ze het gemakkelijk één week zonder voedsel stellen. Een bijzondere aanpassing, welke we ook terugzien bij vleermuizen.

Ze nestelen in kieren, spleten, onder dakpannen e.d. De tegenwoordige bouw is erop gericht om alles potdicht te maken, zodat kieren e.d. ver te zoeken zijn. Vandaar dat het idee geopperd is om een gierzwaluw dakpan te ontwikkelen. RBB is een maatschappij die betonpannen maakt en stond aan de basis van de ontwikkeling. Ondertussen zijn er ook fabrikanten die keramische pannen produceren, die in hun pakket de gierzwaluwpan hebben. (verbeterde holle (V.H.) en opnieuw verbeterde holle dakpan (O.V.H.)). De pannen zijn te koop via de bouwmaterialenhandel en kosten ± f 25,— per pan. Hierbij enkele tekeningen en foto's hoe men deze pan kan plaatsen. Deze komen uit de brochure RBB-daktoebehoren.

Uit een andere brochure heb ik de volgende fantastische gegevens gehaald:

vliegprestaties gierzwaluw		
per jaar: A.	1x naar Zuidwest-Afrika en terug	13.400 km
B.	verblijft 90 dagen in Nederland	
	à 600 km per dag	54.000 km
C.	verblijft 210 dagen in Afrika	
	à 600 km per dag	<u>126.000 km</u>
	totaal	193.400 km

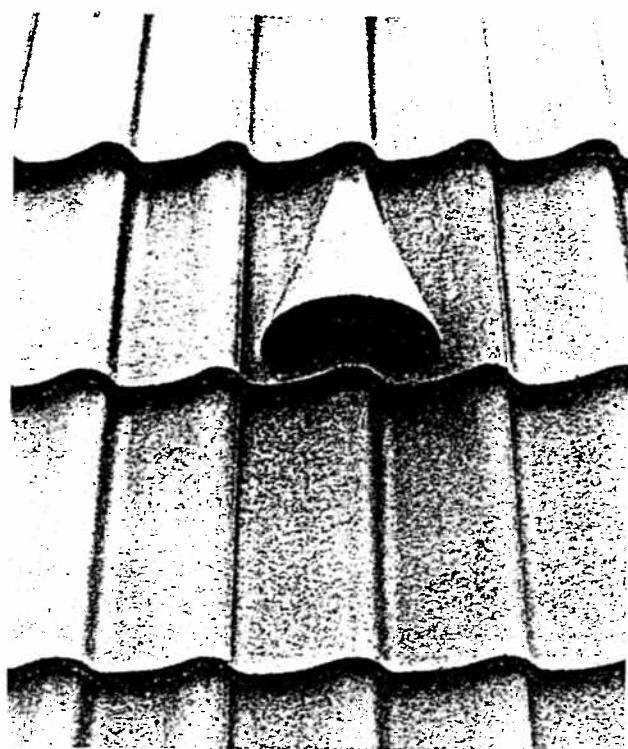
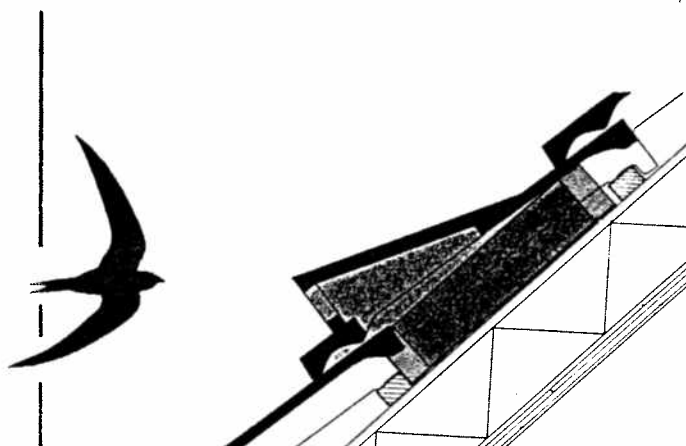
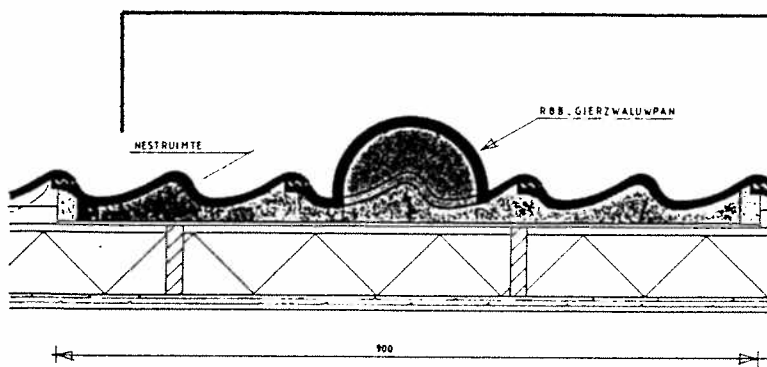
Een gierzwaluw kan ± 21 jaar oud worden en heeft dan een afstand afgelegd van ± 3.868.000 km.

De omtrek van de aarde is 40.000 km. De gierzwaluw heeft in 21 jaar dus ruim 96 maal deze omtrek afgelegd.

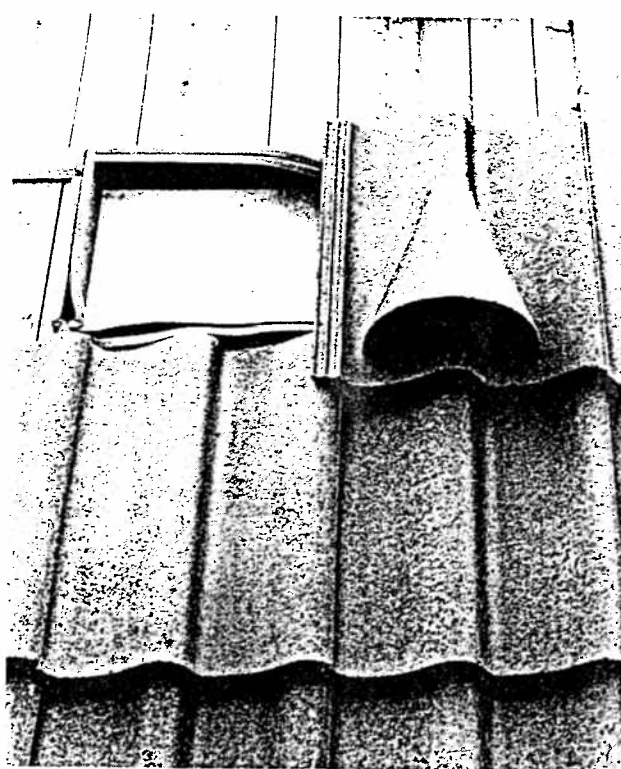
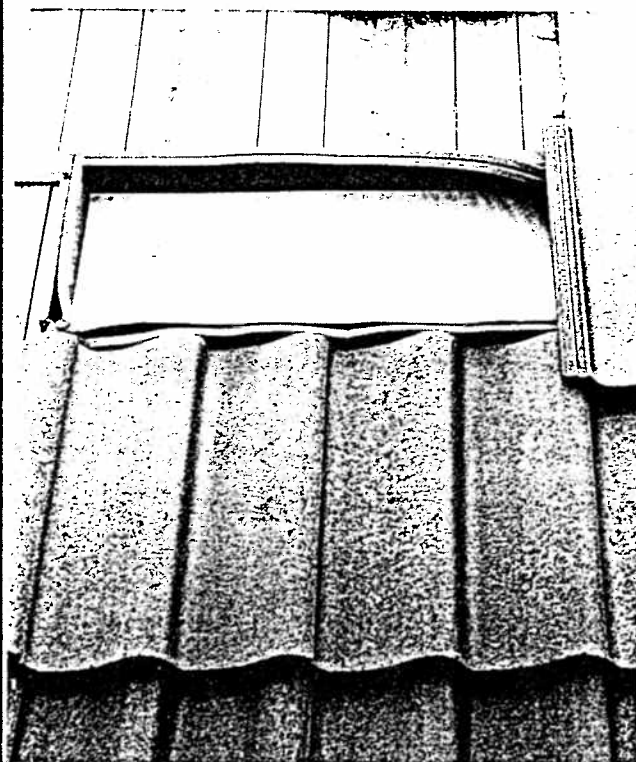
De afstand van aarde-maan bedraagt ca. 379.500 km, retour is dit 759.000 km. Deze afstand wordt dus 5x afgelegd.

Laten we zorgen dat de gierzwaluwen deze prestaties kunnen blijven leveren en dat hun typische "gier"-geluid te horen blijft. Voor meer informatie kan men terecht bij mij.

Jan-Willem Hermans.

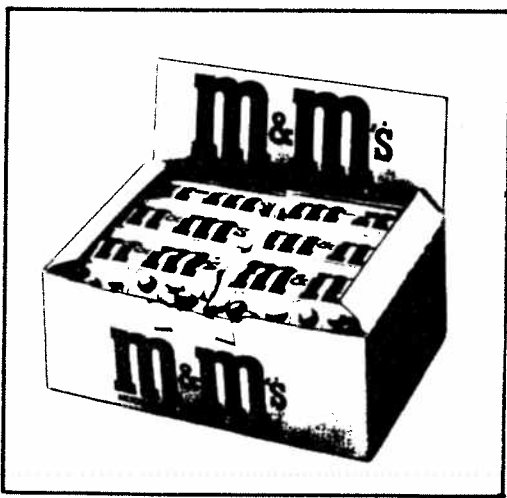
AFB. 71:

plaatsen van het nestbakje op de tengels (tussen de panlatten), Door de rondom aangebrachte schuimstrook is de nestruimte bepaald zodat de gierzwaluw geen toegang heeft tot andere delen van het dak.

m&m's[®]

M&M's melkchocolade
smelt in je mond, niet in je hand.

TAXIBEDRIJF
ZIEKENVERVOER

H. J. VAN ZUTVEN

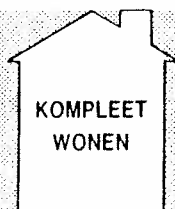
Kastanjeweg 33, 5401 GW Uden
Telefoon 04132-50400
bgg 62537

dames/heren kapsalon
**aria & léon
de bie**
lieve vrouwenplein 9
uden / tel. 04132-62728

OCKHUIZEN
uw slager

MARKTSTRAAT 47 UDEN TEL. 04132 - 62788

VAN DONZEL
UDEN

Prior van Miltstraat 6 - Kastanjeweg 66a Tel. 04132-62539

- * MEUBELEN
- BANKSTELLEN
- KASTEN
- EETHOEKEN
- SLAAPKAMERS
- * TAPIJTEN
- * GORDIJNEN

BOONAERTS

MARKT 24 UDEN

TEL 62548

'N GOEIE SLAGER

voor uden en omstreken:

de bruin Verzekeringen

WILHELMINASTRAAT 10a / 5401 CH UDEN TEL. 04132-62348

*alle verzekeringen
financieringen
Interpolis e.a.*

snijders metaal

SPECIAALZAAK METALEN-
IJZERWAREN-GEREEDSCHAPPEN

KAPELSTRAAT 1 UDEN.

ACTUELE MODE

Sportief en gekleed in één.
De college-lijn „New Look”,
waarbij vlechtmotieven, kleur-
combinaties en clubmotieven
een grote rol spelen.

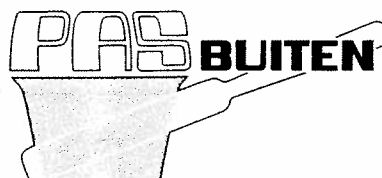
prijs f 119,-

schoen-aangevend

SCHOENENHUIS ZEGERS
MARKTSTRAAT 39
5401 GG UDEN
TEL. 04132-63992

Café Dirk van Zutven

Veghelsedijk 42
5401 PB Uden
Telefoon 04132-62827

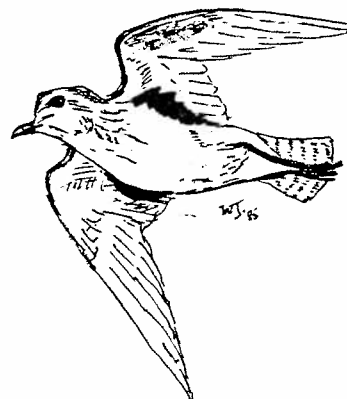

*Voor al uw
tweewielers
en
reparaties*

WIM DE WILT

KERKSTRAAT 4 - UDEN - TEL. 62620

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS

marktstraat 12 uden **mannenmode**